

## Ritzen

opgeleverd in het kabinet, omdat men in eerste instantie de opvatting huldigde dat scholen hun eigen verantwoordelijkheid moeten nemen. Mijns inziens moeten scholen hun eigen verantwoordelijkheid nemen gegeven de randvoorwaarden voor goed onderwijs. Dat staat nu ook in de brief over de knelpuntenpot. Nogmaals, ik hoop dat die pot goed wordt benut.

De heer Hofstede heeft het punt onderstreept van de reguliere bekostiging. Hij vond dat dit niet op het bord van het bedrijfsleven terecht mocht komen. Daar ging het mij ook niet om. Het ging mij om de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het ging mij erom dat het bedrijfsleven zijn opvattingen daarover goed kenbaar maakt. Het onderwijs staat of valt met goede stages en goede leer-/arbeidsplaatsen. Daaraan is nog het nodige te doen. Daar doelde ik in het bijzonder op. Mijn opmerkingen moeten dus zeker niet gezien worden in de zin van een vraag van de overheid aan het bedrijfsleven om middelen.

Dan kom ik bij het verhaal over de normatieve waarde van 4,2 mld. De huidige vastgestelde waarde is 2 mld. Als uitgegaan wordt van 50% restwaarde van 4,2 mld. is er nog 100 mln. tekort. Van die restwaarde is dus al 2 mld. beschikbaar. Dat bedrag van 100 mln. moet komen uit de overwaarde van het totale bedrag dat beschikbaar is. Van het totale bedrag dat jaarlijks beschikbaar is blijft een groot bedrag over dat kan worden beschouwd als bestemd voor de investeringsimpuls. Dat is in feite het resterende bedrag waarmee het percentage van 50 wordt bereikt. Daarover is geen verschil van inzicht, behalve als men van mening is dat de feitelijke waarde op basis van een ander afschrijvingspercentage gewaardeerd moet worden. Dat is een verschil van inzicht geweest. Ik beklemtoon nogmaals dat de systematiek van het hoger beroeps-onderwijs exact dezelfde is geweest als nu in het beroepsonderwijs en in de volwasseneneducatie.

Het is juist dat de onrust niet is weggenomen, zoals de heren Hofstra en De Jager naar voren hebben gebracht. Dat heeft in belangrijke mate te maken met het onderhandelingsproces als zodanig. Van de kant van BVE is het buitengewoon hard gespeeld. Om die reden heeft een en ander ook veel langer

geduurd, omdat wij meer tijd ervoor hebben genomen. Wij werken vanuit verschillende verantwoordelijkheden en er is tijd genomen om overeenstemming te bereiken. Er is daarin een grote mate van openheid betracht. Er is voor een flexibele opstelling gekozen. Toch zijn er limieten. Wij hebben gesteld dat, wanneer deze worden overschreden, het wetsvoorstel zo naar de Tweede Kamer gaat. Voor die lijn is gekozen.

Ik zal mij zeker naar aanleiding van dit overleg en hetgeen er in de Tweede Kamer is besproken nog eens bezinnen op de mogelijkheden om het wetsvoorstel op een aantrekkelijke wijze in te voeren. De term "overeenstemming" wil ik daarbij niet gebruiken, want daarmee word ik gebonden. Voor overeenstemming zijn er twee nodig. Als de andere partij een blanco cheque krijgt om, zolang er geen overeenstemming is, naar een ander loket te gaan, heb ik geen positie meer. Ik spreek dan ook liever over overtuiging dan wel over een inzet die overtuigend werkt.

De heer De Jager heeft naar voren gebracht dat er in het middelbaar beroepsonderwijs en het leerlingwezen vaak een ander soort leerlingen is dan in het AVO. Dat is juist. Dat inzicht heeft zich de afgelopen jaren ook vertaald in met name een inhaaloperatie. Op de begrotingen van 1985 tot 1990 waren de kosten per leerling in het middelbaar beroepsonderwijs en in het leerlingwezen aanzienlijk lager dan in het AVO. Dat is inmiddels gelijkgetrokken. Het zetten van extra stappen op dit punt vind ik een politieke afweging die in deze kabinetsperiode – wij zullen het komend jaar met grote voortvarendeheid regeren – niet meer aan de orde is. In feite is de begroting voor het komend jaar opgesteld en er is voor andere prioriteiten gekozen, zoals kleinere klassen, computers in het onderwijs, waarin ook het beroeps-onderwijs en de volwasseneneducatie een rol spelen, en het bevorderen van het leraarsvak. Het punt is wellicht aan de orde op de wijze waarop de heer Van Veen daarover heeft gesproken.

Mevrouw Tuinstra heeft over het dag-avondonderwijs gesproken. Zij maakte mij opmerkzaam op iets wat nooit goed genoeg wordt gedaan, namelijk het invoelende, het empathische aspect; kortom, het goed communiceren. Dat is ook

lastig voor de medewerkers, omdat er ontzettend veel brieven hierover binnenkomen. Het is niet altijd even gemakkelijk om die anders dan betrekkelijk technisch af te doen. Ik ben het met haar eens dat wij deze opdracht hebben en ook moeten uitdragen.

Inmiddels heeft het dag-avondonderwijs een factor gekregen. Er is 1,51 vierkante meter als norm gehanteerd voor het VAVO, terwijl de norm oorspronkelijk nul was. Voor het deeltijd middelbaar beroepsonderwijs is de norm vastgesteld op een halve vierkante meter, dus aanzienlijk lager dan voor andere onderwijssoorten. Nogmaals, het gaat hier eigenlijk over een soort techniek die nauwelijks invloed heeft op het totaal, omdat er anders toch een andere berekening gemaakt moet worden op basis van hetzelfde beschikbare volume voor de individuele ROC's. Ik wil daar ook niet van afwijken.

De beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

Sluiting 14.30 uur

## Besluiten en ingekomen stukken

### Lijst van besluiten

De voorzitter heeft na overleg met het College van senioren besloten om de plenaire behandeling van het volgende wetsvoorstel te doen plaatsvinden op 3 juni 1997:

Regels inzake de verstrekking van subsidies door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voor landelijke onderwijsondersteunende activiteiten (Wet subsidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten) (24718).

### Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter terzake gedane voorstellen:

1. de volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsvoorstellen:

Bepalingen verband houdende met de instelling van het Internationaal Tribunaal voor de vervolging van personen aansprakelijk voor genocide en andere ernstige schendingen van het internationale

## Besluiten en ingekomen stukken

humanitaire recht, begaan op het grondgebied van Rwanda en van Rwandese burgers aansprakelijk voor genocide en andere van dergelijke schendingen, begaan op het grondgebied van buurlanden, tussen 1 januari 1994 en 31 december 1994 (24818);

Goedkeuring van het op 27 juni 1989 te Genève totstandgekomen Verdrag betreffende inheemse en in stamverband levende volken in onafhankelijke landen (Verdrag nr. 169 aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesenzeventigste zitting) (25020);

Wijziging van de Wet kaderregeling vut overheids personeel in verband met de invoering van de regeling van flexibel pensioen en uittreden voor het personeel bij de overheid en het onderwijs (25183);

Bepalingen in verband met het uitvoeren van baggerwerken en het storten van baggerspecie voor de verruiming en het onderhoud van de vaarweg in de Westerschelde door het Vlaams Gewest (Vergunningwet Westerschelde) (25187);

Regels inzake de verstrekking van subsidies door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Kaderwet SZW-subsidies) (25241).

Deze wetsvoorstellen zullen in handen worden gesteld van de desbetreffende commissies;

2. de volgende regeringsmissives:

een, van de minister-president, minister van Algemene Zaken, ten geleide van de reactie van het kabinet ten aanzien van het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid "Tweedeling in perspectief" (griffiennr. 119113.1);

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, ten geleide van het op 16 december 1996 te Moskou totstandgekomen Verdrag tussen de regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de regering van de Russische Federatie tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met Protocol (Trb. 1997, 30), alsmede een toelichtende nota bij dit verdrag (griffiennr. 119863);

een, van de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en de staatssecretaris van Justitie, ten geleide van nadere informatie naar aanleiding van het Algemeen

Overleg JBZ-Raad van 15 mei 1997 (griffiennr. 119822.3);

een, van de staatssecretaris van Justitie, ten geleide van het rapport Rechtsbijstand: kiezen of moeten (griffiennr. 119870);

een, van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, ten geleide van de brochure Diplomatieke en internationale vrijstellingen gemeentelijke belastingen 1997 (griffiennr. 119873);

een, van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, inzake voorhangprocedure wijziging Mediabesluit (griffiennr. 119884);

een, van de staatssecretaris van Financiën, ten geleide van een afschrift van een brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, inzake fractieverzekeringen (griffiennr. 119859);

een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van de RPD-publicatie "Extern Onderzoek 1997" (griffiennr. 119878).

De voorzitter stelt voor, deze missives voor kennisgeving aan te nemen. De bijlagen zijn neergelegd op het Centraal Informatiepunt ter inzage voor de leden;

3. de volgende missives:

een, van de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, inzake de uitdrukkelijke instemming van de Staten-Generaal bij de brief van 12 mei 1997 overlegde ontwerpbesluiten Unieverdrag (griffiennr. 119822.2);

een, van het College van Toezicht Sociale Verzekeringen, ten geleide van het rapport "De ontvlechting en vervlechting" (griffiennr. 117785.2);

een, van het Sociaal en Cultureel Planbureau, ten geleide van Cahier 138, getiteld: De ontwikkeling van een lokaal beleid voor ouderen en gehandicapten (griffiennr. 119872).

De voorzitter stelt voor, deze missives voor kennisgeving aan te nemen. De bijlagen zijn neergelegd op het Centraal Informatiepunt ter inzage voor de leden;

4. de volgende geschriften:

een, van de Leidse Studentenbond, inzake de OV-studentenjaarkaart (griffiennr. 119869).

Dit geschrift wordt van belang

geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissie voor Wetenschapsbeleid en Hoger Onderwijs;

een, van burgemeester en wethouders van Zeist, ten geleide van een motie met betrekking tot de inkomenspositie van de minima (griffiennr. 119871);

een, van mevrouw H.A. Smaak te Velp, inzake de wetswijziging AWW naar Anw per 1 juli 1996 (griffiennr. 119069.11);

een, van M.C.G. van der Putte-van Rooij te Eindhoven, inzake alsvooren (griffiennr. 119069.13).

Deze geschriften worden van belang geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid;

een, van de Cliëntenraad van Thuiszorg Stad Utrecht, inzake problematiek rond de thuiszorg (griffiennr. 119609.1);

een, van de A.S.A.-Zorgverzekeringen, te Haarlem, inzake de ziektekostenregeling voor asielzoekers (griffiennr. 119861).

Deze geschriften worden van belang geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport;

een adres van N. Ramkhalawan te Rotterdam, inzake kwijtschelding van aanslagen inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen (griffiennr. 119879).

Dit adres is in handen gesteld van de commissie voor de Verzoekschriften.

De voorzitter stelt voor, deze geschriften voor kennisgeving aan te nemen.